

Sparbarometer

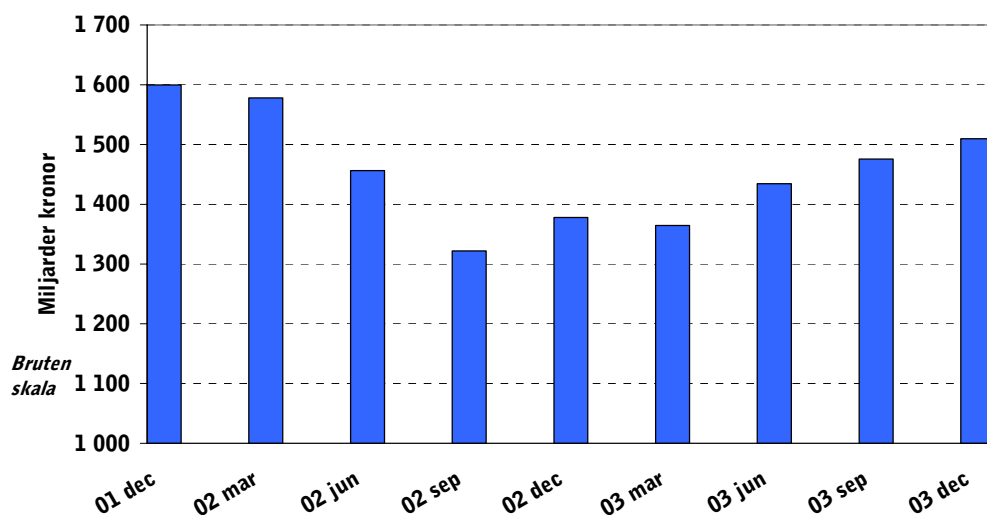
Fjärde kvartalet 2003

Sparbarometern visar hushållens finansiella sparande och skuldsättning över tiden och hur detta sparande fördelats mellan olika sparformer. Dock ger den ingen fullständig bild av förmögenhetssituationen, eftersom statistiken bara avspeglar det finansiella sparandet och de finansiella tillgångarna – bankinlåning, pensionsförsäkringar, fonder etc. Det innebär att hushållens investeringar i bostäder och i andra reala tillgångar inte avspeglas. I en samlad bedömning av hushållens förmögenhetsutveckling och skuldsättning måste givetvis även det reala sparandet beaktas.

Hushållens finansiella förmögenhet och skuldkvot

Årets fjärde kvartal innebar en fortsatt ökning av hushållens finansiella nettoförmögenhet. En i stort sett kontinuerlig återhämtning har skett efter den märkbara nedgången under första halvan av 2002, förorsakad av en kombination av börsnedgång och ökad skuldsättning.

**Hushållens finansiella nettoförmögenhet vid kvartalsslut
(inkl. kollektiva försäkringar) 2001 kv. 4 - 2003 kv. 4**

Skuldkvoten (finansiella skulder i förhållande till finansiell förmögenhet) ökade successivt under 2000-2002, från en mycket låg nivå 1999 då börsvärdena stod på topp. Från och med 3:e kvartalet 2002 har dock skuldkvoten legat stabilt i intervallet 60 – 62 procent.

Hushållens ställning*

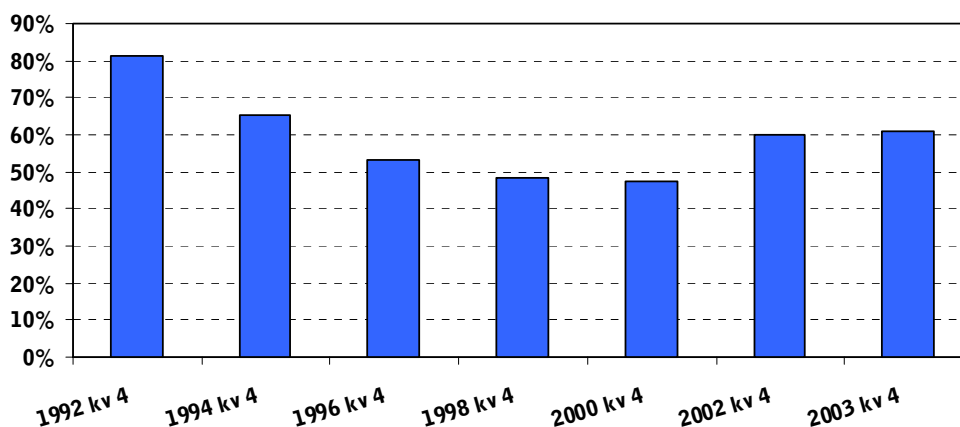
Miljarder kronor	01 dec	02 mar	02 jun	02 sep	02 dec	03 mar	03 jun	03 sep	03 dec
Finansiella tillgångar	2 391	2 370	2 259	2 130	2 199	2 192	2 274	2 325	2 375
Inkl. kollektiva försäkringar**	2 827	2 825	2 734	2 619	2 702	2 715	2 819	2 888	2 957
Skulder	1 227	1 247	1 277	1 297	1 325	1 350	1 384	1 413	1 447
Finansiell nettoförmögenhet	1 164	1 123	981	832	874	841	890	913	928
Inkl. kollektiva försäkringar	1 600	1 578	1 457	1 322	1 378	1 365	1 434	1 476	1 510
Skuldkvot***	0,51	0,53	0,57	0,61	0,60	0,62	0,61	0,61	0,61
Inkl. kollektiva försäkringar	0,43	0,44	0,47	0,50	0,49	0,50	0,49	0,49	0,49

*) Exklusive hushållens intresseorganisationer.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

***) Finansiella skulder i förhållande till finansiella tillgångar exkl. kollektivt försäkringssparande.

ushållens finansiella skuldkvot exkl. kollektiva försäkringar), ultimo december

Nedan redovisas tillgångar och skulder satta i relation till hushållens disponibla inkomster, dvs inkomst efter skatter och bidrag. Notervärt är att den finansiella nettoförmögenheten relativt disponibelinkomsterna ökade något under 2003, efter att ha fallit tre år i rad. Börsutvecklingen spelar här den avgörande rollen.

Hushållens finansiella nyckeltal

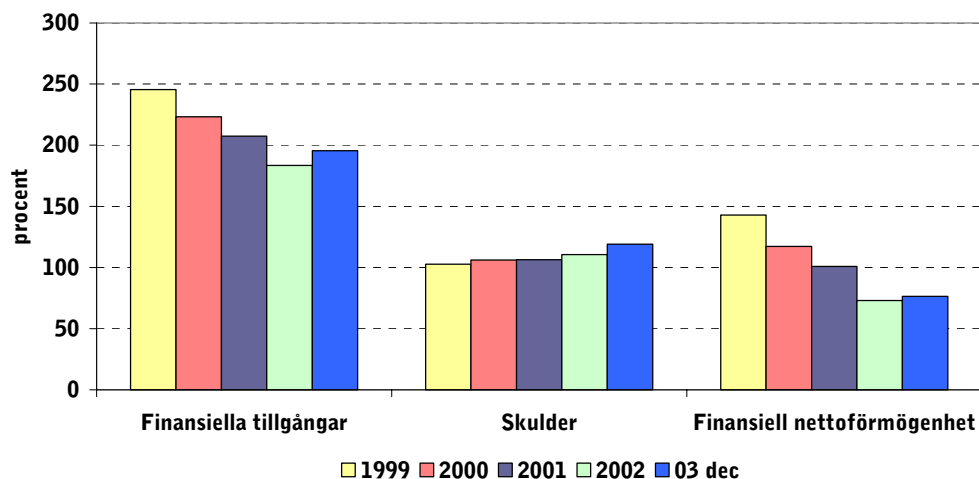
Miljarder kronor, ultimo december	1999	2000	2001	2002	03 dec
Hushållens disponibla inkomster	1003	1058	1153	1198	1215 *
Finansiella tillgångar	2464	2362	2391	2199	2375
i procent av disponibla inkomster	246	223	207	184	195
Inkl. kollektiva försäkringar **	2818	2759	2827	2702	2957
i procent av disponibla inkomster	281	261	245	226	243
Skulder	1031	1123	1227	1325	1447
i procent av disponibla inkomster	103	106	106	111	119
Finansiell nettoförmögenhet	1433	1239	1164	874	928
i procent av disponibla inkomster	143	117	101	73	76
Inkl. kollektiva försäkringar **	1787	1636	1600	1378	1510
i procent av disponibla inkomster	178	155	139	115	124

*) Den disponibla inkomsten 2003 bygger på Konjunkturinstitutets prognos.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Tillgångar, skulder och nettoförmögenhet i procent av hushållens disponibla inkomster

Ultimo december

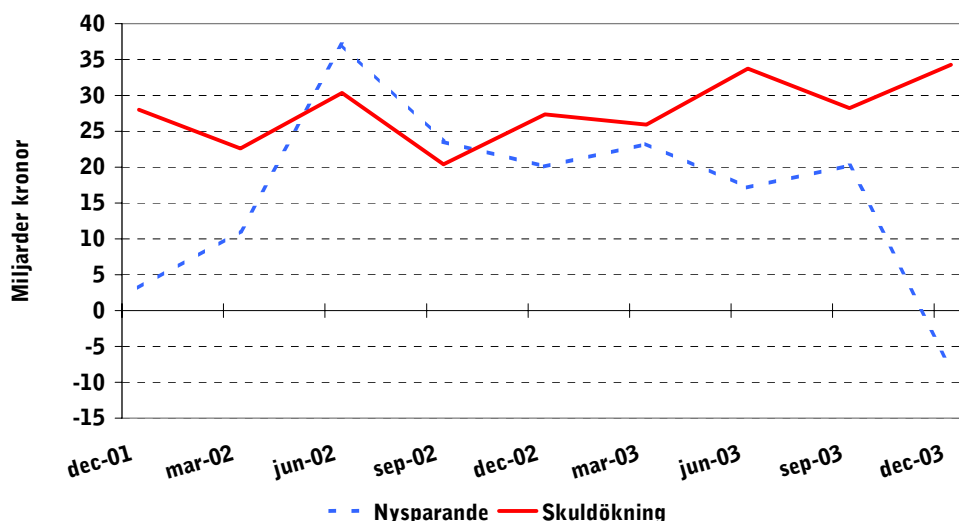
Hushållens nysparande och skuldökning

Nysparande under perioden	2001		2002		2003				
	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Miljarder kronor									
Nysparande, brutto	3,2	11,1	37,1	23,6	20,1	23,2	17,2	20,2	-8,1
Inkl. kollektiva försäkringar*	19,5	30,7	57,2	37,9	34,3	42,8	38,3	38,7	10,5
Skuldökning, brutto	28,0	22,6	30,3	20,4	27,4	25,9	33,7	28,2	34,3
Nysparande, netto	-24,8	-11,5	6,8	3,2	-7,3	-2,7	-16,6	-8,0	-42,3
Inkl. kollektiva försäkringar	-8,6	8,1	26,8	17,5	7,0	16,9	4,6	10,5	-23,8

*) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Sedan 3:e kvartalet 2002 har nysparandet kvartal för kvartal legat på en ganska stabil nivå, medan skuldökningen ökat trendmässigt. I nettotermer har därmed nysparandet varit negativt fr o m 4:kvartalet 2002. Sista kvartalet 2003 innebar ett kraftigt fall i nysparandet, och därmed ett accentuerat fall i nettosparandet.

Hushållens nysparande brutto och skuldökning brutto
kvartalsvis, 2001 kv. 4 - 2003 kv. 4

Sparformernas utveckling

Hushållens nysparande fördelat på sparformer

Transaktioner under perioden	2001	2002	2003						
	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Miljarder kronor									
Försäkringssparande, individuellt*	13,4	11,6	11,6	8,0	9,3	5,4	5,2	3,7	6,0
Aktier	-4,8	-7,3	3,6	3,2	5,2	-8,6	-4,7	-10,8	0,0 **
Fonder	7,9	6,1	2,4	1,9	6,7	3,4	6,5	7,3	7,7
<i>Därav svenska fondandelar</i>	<i>2,1</i>	<i>2,3</i>	<i>-0,5</i>	<i>-2,1</i>	<i>1,7</i>	<i>-1,1</i>	<i>2,1</i>	<i>3,2</i>	<i>3,0</i>
<i>Därav utländska fondandelar</i>	<i>5,7</i>	<i>3,8</i>	<i>2,9</i>	<i>4,0</i>	<i>5,0</i>	<i>4,5</i>	<i>4,4</i>	<i>4,1</i>	<i>4,7</i>
Bankinlåning***	-20,0	12,0	11,5	15,6	-0,4	12,1	16,4	19,1	-22,5
Obligationer	0,6	-4,0	3,8	-0,8	-1,0	4,5	-6,1	1,2	3,7
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	6,1	-4,5	-1,2	-1,2	4,8	-2,4	0,9	0,1	4,9
Övriga finansiella tillgångar****	0,0	-3,0	5,4	-3,2	-4,5	8,8	-1,0	-0,6	-8,0
Totalt	3,2	11,1	37,1	23,6	20,1	23,2	17,2	20,2	-8,1

*) Beräkningsmetoden har under 2002 ändrats från att tidigare haft bolagsnivån som bas till att nu utgå från försäkringsgren.

**) Nysparandet i aktier finns inte tillgängligt under den senaste perioden.

***) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

****) Kundlikvidfordringar

Nytilskotten till det individuella försäkringssparandet har av statistiken att döma ökat något under 4:e kvartalet 2003, efter en viss nedgång kvartalet innan. Den stora förändringen under fjärde kvartalet ligger på banksparandet där nysparandet blir kraftigt negativt, en att tidigare ha ökat tämligen kraftigt under en längre tid. Detta kan tolkas som en rekyl på den ökning av banksparandet som präglade de senaste åren, och som rimligen måste uppfattas som en reflex av börsnedgången, men det finns också ett säsongsmässigt mönster att ta hänsyn till; det fjärde kvartalet har, så långt som denna statistik producerats, alltid inneburit minussiffror för banksparandet. En mer definitiv bedömning av drivkrafterna måste därför anstå.

När det gäller försäkringsparandet kan noteras att det ökat även 2003, men att tillskottet halverats jämfört med 2002 – nysparandet hela 2003 var 20,3 miljarder mot 40,5 miljarder 2002.

Hushållens finansiella portfölj

Ställning samt andelar

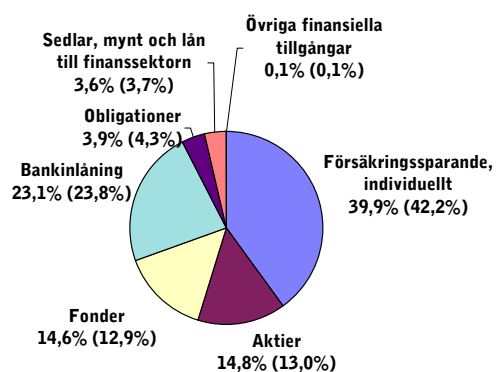
Miljarder kronor

	98 dec	99 dec	00 dec	01 dec	02 dec	03 mar	03 jun	03 sep	03 dec
Försäkringssparande, individuellt	560	733	800	889	927	932	938	941	947
procent	29	30	34	37	42,2	43	41	40	40
Aktier	390	571	484	418	286	261	296	307	351
procent	20	23	20	17	13,0	12	13	13	15
<i>Därav svenska aktier</i>	342	472	407	352	241	224	260	278	318
<i>procent av aktier</i>	88	83	84	84	84	86	88	90	91
<i>Därav utländska aktier</i>	47	99	77	66	45	37	35	29	33
<i>procent av aktier</i>	12	17	16	16	16	14	12	10	9
Fonder	347	514	472	413	284	273	305	321	348
procent	18	21	20	17	12,9	12	13	14	15
<i>Därav svenska fonder</i>	293	452	413	355	231	216	243	255	276
<i>procent av fonder</i>	84	88	88	86	81	79	80	79	79
<i>Därav utländska fonder</i>	55	61	59	57	53	57	62	66	71
<i>procent av fonder</i>	16	12	12	14	19	21	20	21	21
Bankinlåning*	430	434	422	484	523	535	551	570	548
procent	22	18	18	20	23,8	24	24	25	23
Obligationer	164	139	107	97	95	99	95	96	94
procent	8	6	5	4	4,3	5	4	4	4
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	65	74	77	83	81	79	80	80	85
procent	3	3	3	3	3,7	4	4	3	4
Övriga finansiella tillgångar	0	0	0	8	3	12	11	10	2
procent	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Totalt finansiella tillgångar	1 956	2 464	2 362	2 391	2 199	2 192	2 274	2 325	2 375
Portföljandelar totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

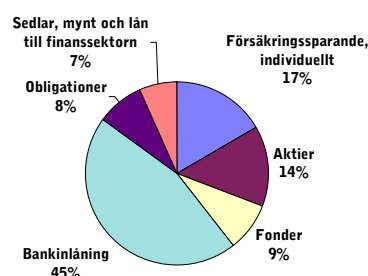
*) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

Nysparandet under ett enstaka kvartal utgör en blygsam del av den totala finansiella förmögenheten och har därför på kort sikt normalt ingen större påverkan på fördelningen mellan olika tillgångsslag. Ser man över en längre tidsperiod (se nedan) blir dock förändringarna tydligare.

**Hushållens finansiella portfölj 30 dec 2003
(30 dec 2002)**

Hushållens finansiella portfölj 31 dec 1991

Det kanske mest slående när man jämför med läget drygt tio år bakåt, är den kraftigt ökande andelen försäkringssparande, och bankinlåningens minskade vikt.

Ett annan infallsvinkel att se på förändringar i sparmönstren är att urskilja den andel av hushållens sparande som direkt och indirekt har anknytning till aktier, respektive vad som kan kallas räntesparande. Efter att först ha växt till en toppnotering kring millennieskiftet har det aktierelaterade sparandet successivt minskat, från dryga 60 procent till 40 procent. För räntesparande (bank, obligationer, räntefonder etc.) gäller de omvända siffrorna. En klar uppgång av det aktieanknutna sparandet kan dock noteras för de tre senaste kvartalen. Notervärt i sammanhanget är att försäkringsbolagen under 2002 genomförde stora omplaceringar i sina portföljer till förmån för räntebärande placeringar, vilket påverkar bilden.

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

Miljarder kronor	98 dec	99 dec	00 dec	01 dec	02 dec	03 mar	03 jun	03 sep	03 dec
Aktiesparande ^{*)}	991	1418	1325	1242	818	785	851	879	950
procent av portfölj	54	61	60	56	40	39	41	41	43
Räntesparande ^{**)}	848	904	886	975	1208	1228	1245	1269	1249
procent av portfölj	46	39	40	44	60	61	59	59	57
Totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

^{*)} Inkluderar 50% av Andra fonder och fram t.o.m. mars 2002 50% av Individuellt försäkringssparande. Andra kvartalet 2002 inkluderas 40% av individuellt försäkringssparande och fr.o.m. tredje kvartalet 2002 inkluderas endast 30%.

^{**)} Inkluderar 50% av Andra fonder och fram t.o.m. mars 2002 40% av individuellt försäkringssparande. Andra kvartalet 2002 inkluderas 50% av individuellt försäkringssparande och fr.o.m. tredje kvartalet 2002 inkluderas 60%.

Det direkta ägandet i aktieportföljen

Miljarder kronor	98 dec	99 dec	00 dec	01 dec	02 dec	03 mar	03 jun	03 sep	03 dec
Direktägda aktier	390	571	484	418	286	261	296	307	351
Total aktieportfölj ^{*)}	991	1418	1325	1242	818	785	851	879	950
Andel av total aktieportfölj, procent	39	40	37	34	35	33	35	35	37

^{*)} Inkluderar 50% av Andra fonder och fram t.o.m. mars 2002 50% av Individuellt försäkringssparande. Andra kvartalet 2002 inkluderas 40% av individuellt försäkringssparande och fr.o.m. tredje kvartalet 2002 inkluderas endast 30%.

Om statistiken

Underlag till Sparbarometern görs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Finansinspektionen. Syftet är att snabbt ge en preliminär kalkyl över hushållens finansiella sparande och förmögenhet kvartalsvis. Publiceringen sker inom fem till sex veckor efter kvartalsskifte på Finansinspektionens hemsida, www.fi.se. Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom en månad efter kvartalsskifte.

Sparbarometern bygger på samma begrepp som finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet och som styrs av internationella regler. Sparbarometern har därigenom samma definitioner som finansräkenskaperna vilket medför att uppgifterna har en god överensstämmelse med de uppgifter om hushållen som senare presenteras i de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Underlagen till Sparbarometern på SCB:s hemsida:

http://www.scb.se/templates/Product____7808.asp

Finansräkenskaperna på SCB:s hemsida:

http://www.scb.se/templates/Product____7770.asp

Kontaktpersoner

Finansinspektionen:

Hans Bäckström enhetschef

08-787 8080

hans.backstrom@fi.se

Marie Ljungdahl, analytiker

08-787 8226

marie.ljungdahl@fi.se

SCB:

Christina Ekblom, ekonom

08-506 944 89

christina.ekblom@scb.se

Hans Olsson, ekonom/statistiker

08-506 942 29

hans.olsson@scb.se